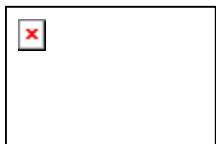

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 18.7.2005

KOM(2005) 329 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE

**TÝKAJÚCE SA OPATRENÍ NA ZAISTENIE VÄČŠEJ BEZPEČNOSTI PRI
VÝBUŠNINÁCH, ROZBUŠKÁCH, ZARIADENIACH POUŽÍVANÝCH NA VÝROBU
BÔMB A STRELNÝCH ZBRANIACH**

OZNÁMENIE KOMISIE

TÝKAJÚCE SA OPATRENÍ NA ZAISTENIE VÄČŠEJ BEZPEČNOSTI PRI VÝBUŠNINÁCH, ROZBUŠKÁCH, ZARIADENIACH POUŽÍVANÝCH NA VÝROBU BÔMB A STRELNÝCH ZBRANIACH

1. Úvod

Používanie výbušnín proti nevinným občanom je najbežnejšou metódou teroristov, ktorou sa snažia vyvolať strach obyvateľstva zvyknutého na život v demokratickej, slobodnej a otvorenej spoločnosti. Rada pre spravodlivosť a vnútorné záležitosti (SVZ) dospela v októbri 2003 k záveru, že neexistuje žiadna potreba zaviesť nové opatrenia týkajúce sa skladovania a prepravy výbušnín. V dôsledku bombových teroristických útokov z 11. marca 2004 v Madride sa však medzi členskými štátmi začal vytvárať konsenzus týkajúci sa potreby preskúmať harmonizovanejší systém, ktorý by zabránil, aby sa výbušniny a rozbušky či zariadenia na výrobu bômb a strelné zbrane dostali do rúk teroristov. **Európska rada vo svojom vyhlásení z 25. marca 2004** uznala, „že je potrebné zabezpečiť, aby boli teroristické organizácie a skupiny pozbavené komponentov pre svoju činnosť“. Uznala predovšetkým „potrebu zabezpečiť väčšiu bezpečnosť pri strelných zbraniach, výbušninách, zariadeniach používaných na výrobu bômb či technológiách, ktoré prispievajú k páchaniu násilných teroristických činov. **Revidovaný Akčný plán pre boj proti terorizmu z júna 2004** navyše vyzýva Radu a Komisiu, aby preskúmali rozsah opatrení na zabezpečenie väčšej bezpečnosti pri výbušninách (opatrenie 3.6.1).

Komisia vo svojom **Oznámení o predchádzaní teroristickým útokom, pripravenosti a reakcii na ne¹** z **októbra 2004** naznačila úmysel predložiť v prípade potreby návrhy na zabezpečenie najvyššieho možného stupňa ochrany v Európe. „**Haagsky program - Posilnenie slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v EÚ**“, schválený Európskou radou v novembri 2004, *Komisiu* skutočne jasne vyzýva, aby vypracovala návrhy zamerané na zlepšenie skladovania a prepravy výbušnín ak aj na zabezpečenie možnosti sledovania priemyselných a chemických prekurzorov. Komisia túto výzvu víta a svoje návrhy týmto predkladá v tomto oznámení.

Komisia sa domnieva, že k zlepšeniu bezpečnosti pri výbušninách a strelných zbraniach musia prispieť všetky zúčastnené strany, najmä však priemysel (vrátane výrobcov, konečných užívateľov, prepravcov a výskumníkov), členské štáty a Europol. Hoci ich priemyselné využitie stojí mimo akýchkoľvek pochybností, politickí predstavitelia musia **zaistiť bezpečnosť občanov obmedzením či úplným odstránením možnosti ich zneužitia**. Podobne ako si výrobcovia výbušnín a strelných zbraní osvojili v minulosti pojem bezpečnosť, pričom bezpečnosť sa stala bežnou súčasťou ich výrobkov, je potrebné pristupovať aj k vnútornej bezpečnosti. Komisia by uvítala zmenu postoja všetkých zúčastnených strán a zameranie sa na otázku „ako“ a nie „či“ je to možné dosiahnuť. Komisia je pripravená nadviazať **štrukturálny dialóg so súkromným sektorom**, aby sa posilnili prvky bezpečnosti komponentov a konečných výrobkov v celom výrobnom a dodávateľskom reťazci (ide najmä o ich skladovanie, uvádzanie na trh, prepravu a možnosť ich sledovania). Pri hľadaní spôsobu zaistenia väčšej bezpečnosti pri výbušninách a strelných zbraniach môže Komisia vychádzať zo svojich skúseností nadobudnutých z iných oblastí – napríklad z možnosti sledovania potravín vo výrobnom a dodávateľskom reťazci na účely ochrany zdravia.

¹ KOM(2004) 698 konečná verzia 20.10.2004

2. PLÁN EÚ NA POSILNENIE BEZPEČNOSTI PRI VÝBUŠNINÁCH

Zámerom Komisie je **spojiť všetky zúčastnené strany**: výrobcov výbušnín, obchodníkov s nimi, odborníkov Europolu a centra SitCen, národných expertov z členských štátov, Komisiu a pracovnú skupinu Rady pre terorizmus. Následne Komisia zváži ustanovenie skupiny expertov (skupina expertov na bezpečnosť pri výbušninách) a poverí ju vypracovaním *plánu EÚ pre posilnenie bezpečnosti pri výbušninách a strelných zbraniach* a jeho predložením Komisii. Týmto plánom sa bude musieť zabezpečiť komplementárnosť medzi opatreniami verejného a súkromného sektora prijatými v tejto oblasti a stanoviť konkrétne ciele. Rovnako sa bude musieť stanoviť spôsob realizácie plánu a monitorovania dosiahnutých výsledkov. Skupina expertov by mohla posúdiť prípadné potreby v oblastiach spojených so zvyšovaním bezpečnosti pri výbušninách a strelných zbraniach, určiť nedostatky v EÚ pri odhaľovaní a zásahoch, ktorými je potrebné sa zaoberať, a zhodnotiť vynaložené náklady.

3. SKLADOVANIE, PREPRAVA A MOŽNOSŤ SLEDOVANIA

V súlade s Haagskym programom sa toto oznámenie zameriava na problematiku skladovania, prepravy a možnosti sledovania. Bezpečnostné opatrenia týkajúce sa skladovania výbušnín, ako napríklad **fyzické prostriedky a účinné účtovnícke normy a normy auditu**, zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabráňovaní teroristom získať zákonne vyrobené výrobky krádežou či ich zneužitím. Zatiaľ čo transparentnosť výrazným spôsobom uľahčuje starostlivý dohľad nad prepravou takýchto výrobkov, techniky týkajúce sa možnosti sledovania (ako etiketovanie a označovanie) sú osožné pri sledovaní životného cyklu výbušnín a pri odhaľovaní nebezpečných prevodov či podozrivého vlastníctva. Mali by sa taktiež preskúmať metódy ukladania povinností na obchodníkov s výbušninami hlásiť akékoľvek podozrivé transakcie. Nebezpečné výrobky, ako napríklad výbušniny a všetky zariadenia a prostriedky určené na výrobu bômb, môžu byť navyše počas prepravy vystavené priamemu útoku alebo nezákonne odklonené na iné ako plánované miesto určenia. **Bezpečnostné opatrenia a možnosť sledovania musí teda rovnako zohrávať kľúčovú úlohu na všetkých úrovniach dodávateľského reťazca.**

Opatrenia týkajúce sa boja proti terorizmu by sa mali zamerať na všetky možné zdroje. Komplexný prístup k tejto problematike je nevyhnutný, keďže zvýšená možnosť odhaľovania určitých výbušnín či rozbušiek by mohla teroristov prinútiť k používaniu iných, ťažšie odhaliteľných, prostriedkov a látok.

Komplexná analýza techník odhaľovania a miera ich úspešnosti pri rozličných druhoch výbušnín by bola pri identifikovaní hlavných rizík veľmi prospešná. Koncepcia zameraná na obmedzenie rizika zneužitia výbušnín teroristami či zločincami by mala mať väčší rozsah a mala by zahŕňať reguláciu komerčných výbušnín (vrátanie ohlasovania podozrivých transakcií), označovanie výbušnín, prísnejšie bezpečnostné opatrenia týkajúce sa prepravy a skladovania, využívanie technológií na odhaľovanie, označovanie a sledovanie výbušného materiálu, výmenu informácií a vzájomnú podporu počas vyšetrovania. Hoci si EÚ v každom ohľade želá pokračovať vo vzájomne prospešnej spolupráci so Spojenými štátmi, nesmie pripustiť vytvorenie transatlantickej technologickej štrbiny, najmä pokiaľ ide o využívanie detekčných zariadení v prepravných uzloch.

Navyše tzv. „**po domácky vyrobené**“ výbušniny zhotovené zo široko dostupných chemikálií predstavujú hrozbu rovnakého rozsahu ako komerčné výbušniny, a z tohto dôvodu by sa mal výskum zameraný na zlepšenie možnosti ich odhaľovanie rovnako považovať za prioritu.

Bývalé vojenské výbušniny, ktoré sa dostávajú na trh predstavujú taktiež veľké riziko. Keďže vojenské výbušniny sa spravidla neoznačujú, možnosť ich odhalenia by bola pravdepodobne nižšia ako pri civilných výbušninách. Oficiálny či paralelný obchod s prebytočnými vojenskými výbušninami a rozsah zapojenia organizovaných kriminálnych sietí v Európe do nezákonných prevodov vyvolávajú preto značné obavy a vyžadujú si bezodkladnú pozornosť. V **správe Organizácie spojených národov**² sa uvádza, že viacero štátov východnej Európy vyjadrilo znepokojenie v súvislosti s nezákonným obchodovaním s prebytočnými vojenskými výbušninami a zariadeniami pochádzajúcimi zo zásob bývalého Sovietskeho zväzu.. Obrovské zásoby vojenských výbušnín sa nachádzajú v strednej a východnej Európe. Hoci existujú programy na zneškodnenie týchto zásob, miera ich úspešnosti bola dosiaľ obmedzená a vyžadujú si teda výrazné zlepšenie.

4. SÚČASNÝ STAV A NAVRHOVANÉ OPATRENIA

4.1. Obchod s hnojivami

Nariadenie o hnojivách³ stanovuje v článkoch 25 až 28 určité bezpečnostné opatrenia, kontroly a požiadavky osobitného testovania pri hnojivách s dusičnanom amónnym. Toto nariadenie rovnako ukladá výrobcovi povinnosť uchovávať záznamy výrobných miest a ich prevádzkovateľov.

Komisia zvažuje úpravu tohto nariadenia s cieľom zahrnúť primeranú požiadavku predaja hnojív s dusičnanom amónnym len oprávneným osobám a na základe dôkazu o ich využití výlučne na poľnohospodárske účely. Preskúmať by sa mohol navyše i návrh na uloženie povinnosti spoločnostiam predávajúcim takýto materiál informovať orgány uplatňovania práva o akýchkoľvek podozrivých transakciách. Členské štáty by mali byť podnecované k tomu, aby v súvislosti s hnojivami, ktoré nespádajú do rámca tohto nariadenia, prijali podobné opatrenia.

4.2. Skladovanie výbušnín

Skladovanie výbušnín spadá do oblasti pôsobnosti **smernice Seveso II**⁴. Jej rozsah sa nezameriava na výbušniny ako také, ale na stále zariadenia, v ktorých sa skladuje väčšie množstvo nebezpečných látok. Zaoberá sa v podstate skôr prevádzkovou bezpečnosťou týchto zariadení ako ich ochranou pred zneužitím. Smernica pri zariadeniach, ktoré sú obzvlášť zraniteľné voči teroristickým útokom, alebo sú možnými cieľmi útokov, nevyžaduje žiadnu bezpečnostnú analýzu a neukladá ani žiadne dodatočné bezpečnostné opatrenia. Napriek tomu treba poznamenať, že všetky požiadavky týkajúce sa zmiernenia dôsledkov havárie, najmä v predstihu vypracované núdzové plány, by boli rovnakým spôsobom prospešné pri odstraňovaní následkov teroristických útokov zameraných na zariadenia spadajúce pod smernicu Seveso. Časť informácií potrebných na hodnotenie rizika je už navyše prístupná prostredníctvom bezpečnostných správ.

Komisia sa v súvislosti so zariadeniami, ktoré upravuje smernica Seveso II, a v ktorých sú prítomné nebezpečné látky ako výbušniny či dusičnan amónny, zaoberá problematikou bezpečnosti, pričom venuje pozornosť analýze následkov možných úmyselných nepriateľských činov, úmyselných veľkých havárií a opatreniam zameraným na ich predchádzanie. Výsledky spoločného seminára

² Správa Organizácie spojených národov o nezákonnej výrobe výbušnín, nezákonnom obchodovaní s nimi a o ich používaní na kriminálne účely (23. január 2002); E/CN.15/2002/9/Add.1.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/2003/ES z 13. októbra 2003 o hnojivách.

⁴ Smernica Seveso II (96/82/ES) o kontrole nebezpečenstiev veľkých havárií (Ú. v. ES L 10, 14. 1.1997).

o ochrane nebezpečných zariadení pred úmyselnými nepriateľskými činmi, ktorý sa konal 28-29 apríla 2005 v Budapešti, je možné nájsť na internetovej stránke Komisie:

http://europa.eu.int:8082/comm/environment/seveso/conf_events.htm

Smernica Seveso II sa uplatňuje predovšetkým na chemické a petrochemické továrne, v ktorých je prítomné obrovské množstvo chemikálií. Smernica nerozlišuje medzi „bežným“ nebezpečným tovarom a „vysoko rizikovým“ nebezpečným tovarom (t. j. tovarom, ktorého zneužitie by mohlo vyústiť do veľkého počtu obetí a hromadného zničenia). Ustanovenia na obmedzenie zvýšeného rizika by sa preto mali uplatňovať najmä na tieto vysoko nebezpečné látky, akými sú napríklad výbušniny.

Komisia vypracuje pre členské štáty odporúčania na začatie iniciatívy, ktorej cieľom bude zlepšiť bezpečnosť vo všetkých spoločnostiach, vrátane zodpovedného personálu, ktoré sa zaoberajú vysoko rizikovým nebezpečným tovarom; K zvýšeniu bezpečnosti sa pristúpi prostredníctvom vytvorenia a realizácie bezpečnostných plánov, do ktorých môžu byť zahrnuté viaceré prvky stanovené Komisiou.

4.3. Preprava výbušnín a iného nebezpečného tovaru

Členské štáty EÚ sú do 1. júla 2005 povinné zmeniť a doplniť bezpečnostné ustanovenia svojich vnútroštátnych právnych predpisov o cestnej a železničnej doprave týkajúce sa prepravy výbušnín a iného nebezpečného tovaru. Väčšina členských štátov však disponuje dodatočnými predpismi o kontrole určitých druhov nebezpečného tovaru. *Príslušné priemyselné združenia vypracovali usmernenia pre bezpečnostné ustanovenia týkajúce sa prepravy nebezpečného tovaru, ktoré pokrývajú všetky príslušné odvetvia. Komisia tento krok podporila a príprava usmernení bola ukončená v apríli 2005. Dialóg s priemyselným odvetvím zohráva pri zlepšovaní bezpečnosti prepravy výbušnín kľúčovú úlohu, pretože priemysel by mohol vypracovať striktnějšíe usmernenia na zlepšenie bezpečnosti prepravy.*

Komisia zaviedla v apríli 2004 zlepšenú kontrolu prepravy výbušnín medzi členskými štátmi, čo možno považovať za krok smerom k ich bezpečnejšej cezhraničnej preprave. Tieto kontroly sú zahrnuté do rozhodnutia Komisie 2004/388/ES, ktorým sa zosúladujú požadované informácie a postupy, ktoré treba dodržiavať pri cezhraničnej preprave.

Zlepšenie kontrol prepravy výbušnín medzi členskými štátmi by uľahčilo vystopovanie výbušnín ako aj overenie, či bol ich pohyb schválený vnútroštátnymi orgánmi. Príslušný sprievodný dokument obsahuje okrem iného aj údaje o tom, ktorá spoločnosť či organizácia je zapojená do výroby ktorého typu výbušnín ako aj údaje o trase prepravy či povolenia jednotlivých členských štátov, po ktorých území sa bude výbušnina prepravovať. Takéto opatrenia by mali uľahčiť vystopovanie výbušnín na ich ceste od výrobcu k užívateľovi.

S cieľom dosiahnuť ciele stanovené v Akčnom pláne EÚ pre boj proti terorizmu (bod 4.2) začala Komisia rozvíjať politiku bezpečnosti dodávateľského reťazca, aby doplnila už existujúce právne predpisy v rozličných oblastiach bezpečnosti dopravy (letecká, námorná a prístavná bezpečnosť) a zvýšila bezpečnosť pozemnej dopravy.

Tento politický proces sa zameriava predovšetkým na rozvoj iniciatív a právnych či operatívnych bezpečnostných opatrení, ktoré sú zamerané na podniky a ktoré sú určené na zvýšenie povedomia o bezpečnosti v rámci národných dodávateľských reťazcov EÚ, a to bez toho, aby sa obmedzil obchod, a týmto spôsobom na vzdorovalo možným teroristickým útokom.

Zvyšovanie bezpečnosti dodávateľského reťazca bude postupným procesom. Tým, že sa aspekt bezpečnosti (povedomie o bezpečnosti) stane každodennou súčasťou dopravných operácií v rámci EÚ sa prispeje k zvýšeniu kvality podnikania a odolnosti voči incidentom. V kontexte medzinárodného obchodu spočíva úspech politiky bezpečnosti v doprave na reciprocite.

4.3.1. Odhaľovanie výbušnín a strelných zbraní na letiskách

V dôsledku útokov z 11. septembra ako aj iných leteckých incidentov sa zvýšila letecká bezpečnosť. **Rámcové nariadenie č. 2320/2002 o ustanovení spoločných pravidiel v oblasti bezpečnostnej ochrany civilného letectva** považuje strelné zbrane a výbušniny za zakázané predmety a vyžaduje, aby boli všetci cestujúci a ich batožina (príručná alebo zápisná) detekčne kontrolovaní sériou prípustných metód. Komisia vykonáva kontroly na overenie, *inter alia*, realizácie týchto požiadaviek.

Komisia za pomoci Výboru pre bezpečnosť letectva (Aviation Security Committee-AVSEC) v súčasnosti pracuje na kontrole implementácie technických špecifikácií a kritérií účinnosti rôznych druhov detektorov, ktoré sa používajú na letiskách členských štátov.

4.4. Výroba výbušnín, ich uvádzanie na trh a možnosť ich sledovania

Smernica Rady 93/15/EHS o zosúladení ustanovení týkajúcich sa uvádzania výbušnín na trh a ich kontrole pre civilné použitie⁵ (napríklad pri povrchovej ťažbe či demolačných prácach) vymedzuje základné požiadavky, ktoré musia byť pri skúškach pre posudzovanie zhody výbušnín splnené, aby sa zabezpečil voľný pohyb týchto výrobkov bez toho, aby došlo k zníženiu optimálnej úrovne ochrany a bezpečnosti. Smernica rovnako upravuje aj kontrolu prevozu výbušnín a munície. V dôsledku nepochybného obmedzenia týchto právnych predpisov v súvislosti so zvyšujúcim sa rizikom teroristických útokov nadviazala Komisia dialóg s priemyselným odvetvím zameraný na problematiku bezpečnosti. Uvažuje sa, že sa do viacerých oblastí zavedú nové postupy: označovanie výbušnín a rozbušiek, väčšia bezpečnosť pri skladovaní a preprave či ohlasovanie podozrivých transakcií.

Po odhalení výbušnín je pre vyšetrovateľov mimoriadne dôležité zistiť ich pôvod. Právne predpisy Švajčiarska sú napríklad v tomto ohľade veľmi striktné a vyžadujú označenie výbušnín pred ich uvedením na trh. Miera úspešne vyriešených prípadov označených výbušnín nie je však vo Švajčiarsku výrazne vyššia ako je to pri neoznačených výbušninách.

Komisia navrhuje posúdenie pomeru nákladov a výnosov týkajúcich sa označovania výbušnín elektromagnetickými kódmi.

4.5. Odhaľovanie výbušnín

Odhaľovanie výbušnín sa môže uskutočniť rôznymi spôsobmi (napr. röntgenovým žiarením, stopovacími psami, systémom detekcie na základe plynových výparov). Žiadne z týchto spôsobov však neumožňuje uspokojujúce odhalenie výbušnín, preto sa stále vyžaduje kombinácia týchto spôsobov. Povinné používanie jednej označovacej látky či činidla pre všetky výbušniny v EÚ by uľahčilo ich odhaľovanie, keďže senzory by sa museli zamerať hlavne na odhalenie jednej látky. Avšak v dôsledku prítomnosti výbušnín vyrobených v zahraničí je potrebné, aby boli detektory stále schopné odhaľovať iné označovacie činidlá či neoznačené výbušniny.

⁵ Ú. v. ES L 121, 15.5.1993.

V súčasnosti prebiehajú rozsiahle výskumné programy o „elektronických nosoch“ a iných technológiách. Program Európskej komisie NOSE II (druhá sieť vysokokvalitného umelého čuchového snímania) už umožnil vytvorenie skupiny vedcov v tejto oblasti. Prvým dôležitým krokom by však bolo uskutočnenie rozsiahlej štúdie zameranej na existujúce techniky odhaľovania, pričom by sa zhodnotila ich miera úspešnosti, čas potrebný na odhalenie a náklady na každý druh výbušniny. Týmto spôsobom by mohli byť stanovené aj technologické štrbiny, ktoré by boli následne zohľadnené vo výskumných programoch. Keďže riadne odhalenie výbušnín nie je možné dosiahnuť prostredníctvom systému založeného na jednej operácii, náležitým spôsobom by sa mala zvážiť aj najlepšia kombinácia zariadení.

Komisia začne s takouto integrovanou analýzou technik odhaľovania. Tento krok prispeje k vytvoreniu solidného základu pre ďalšie legislatívne iniciatívy v tejto oblasti. Medzitým Komisia odporúča stanoviť primerané opatrenia, na základe ktorých by bolo používanie detektorov na určitých strategických miestach (napr. letiskách) povinné.

4.6. Rozbušky

Pri rozbuškách vzniká v dôsledku ich obmedzenej veľkosti veľké riziko krádeže či zlyhania ich odhalenia. Ľahšie odhaľovanie rozbušiek by teda predstavovalo výrazné zdokonalenie reťazca bezpečnosti. Spoločné výskumné centrum Komisie by sa mohlo zaoberať analýzou niektorých z dostupných možností zlepšenia ich možnosti odhaľovania. *V závislosti od výsledkov analýzy Spoločného výskumného centra by Komisia mohla navrhnúť úpravu smernice Rady 93/15/EHS s cieľom povinného zavedenia určitého označovania či využívania detekčných činidiel či prostriedkov.*

4.7. Spolupráca pri uplatňovaní práva v oblasti výbušnín

Stanovenie kapacitných nedostatkov z hľadiska ľudských zdrojov a technického či materiálneho vybavenia vyčlenených na odhaľovanie improvizovaných a nekonvenčných výbušných zariadení, na zásahy proti nim a ich zneškodňovanie v rámci EÚ si bude vyžadovať vážne zamyslenie nad spôsobom ich odstránenia. Komisia v tejto súvislosti zhromaždila prostredníctvom dotazníka informácie od členských štátov, ktoré v roku 2004 predložila Rade. Akékoľvek nedostatky, ktoré by mohli byť na základe analýzy odhalené, by sa mohli odstrániť rozličnými spôsobmi, vrátane nasmerovania výskumu určitým smerom a rozvoja štruktúr, ktoré by medzi členskými štátmi umožnili prejavy solidarity, napríklad prostredníctvom iniciatívy vzájomnej pomoci na bilaterálnej či multilaterálnej úrovni.

4.7.1. Databáza Europolu o bombách

Europol v súčasnosti spravuje databázu EÚ o výbušných prostriedkoch používaných teroristickými a zločineckými organizáciami. Európske orgány uplatňovania práva a najmä ich jednotky likvidácie vojenských výbušnín a munície (EOD - Explosive Ordnance Disposal Units) musia mať dvadsaťštyrihodinový prístup k dostupným údajom o výbušninách, výbušných prostriedkoch a ich zložkách, aby sa vzhľadom na teroristické bombové útoky či ich hrozby zabezpečila okamžitá výmena informácií.

Europol už preveruje možnosť zriadenia centrálného automatizovaného systému, v ktorom by boli uložené údaje týkajúce sa bômb a ktoré by pozostávali z písaného textu, štruktúrovaných údajov a multimediálnych informácií akými sú napríklad zobrazenia elektronických častí či elektronických obvodov.

Výmena informácií prostredníctvom databázy Europolu bude zohrávať významnú úlohu v súvislosti s „po domácky vyrobenými“ výbušnami. Táto sieť by mohla predstavovať ideálny nástroj na vypracovanie zoznamu improvizovaných výbušných prostriedkov a na zhodnotenie ich následkov.

Europol by mal príslušné útvary členských štátov a Komisiu podnecovať k využívaniu databázy o výbušných prostriedkoch používaných teroristami, a to prostredníctvom pravidelného polročného podávania správ o vlastných príspevkoch členských štátov do tejto databázy.

4.7.2. Prehľad kapacít členských štátov

Komisia minulý rok Rade predložila dotazník zameraný na zhodnotenie kapacít členských štátov a budúcu koordináciu ich jednotiek likvidácie vojenských výbušnín a munície. Výsledky tohto dotazníka uľahčili posúdenie kapacít členských štátov z hľadiska ľudských zdrojov a technického či materiálneho vybavenia vyčlenených na odhaľovanie improvizovaných a nekonvenčných výbušných prostriedkov, na zásahy proti nim a ich zneškodňovanie. Prehľad rovnako zhodnotil i kapacity z hľadiska forenzného vyšetrovania bombových útokov a bude predstavovať prvý krok smerom k budúcemu uplatňovaniu mechanizmu solidarity medzi členskými štátmi v prípade závažných teroristických útokov.

4.7.3. Sieť jednotiek likvidácie vojenských výbušnín a munície

Po zhodnotení kapacít by sa malo vzhľadom na výsledky z iných oblastí, ako napríklad vzhľadom na sieť na ochranu verejných činiteľov, zvážiť vytvorenie siete jednotiek EOD členských štátov. Táto sieť by mohla slúžiť ako kanál otvorenej a plynulej výmeny informácií o technikách a operačných postupoch. Zlepšenie schopnosti odhaľovania by malo byť navyše pre túto sieť prioritou.

Komisia v súčasnosti na základe analýzy odpovedí na dotazníky, ktoré predložila členským štátom, pracuje na vytvorení siete jednotiek EOD.

4.7.4. Forenzná sieť zameraná na improvizované výbušné zariadenia

Počas druhej fázy by navrhovaná sieť jednotiek EOD rozšírila svoje kapacity, aby sa zabezpečila výmena informácií o forenzných aspektoch improvizovaných výbušných zariadení. *Vytvorenie forenznej siete by mohlo byť začiatkom rozvoja spoločnej stratégie politiky vyšetrovania a výskumu, ako aj zosúladenia techník v tejto oblasti*

4.8. Výskum a technický rozvoj

Vývoj a technický rozvoj môžu znížiť riziko spojené s výrobou, prepravou a skladovaním strelných zbraní, výbušnín, zariadení používaných na výrobu bômb či technológií, ktoré prispievajú k páchaniu teroristických činov. Výskum môže rovnako prispieť k zdokonaleniu systémov odhaľovania, označovania či sledovania.

Na obdobie rokov 2004-2007 sa začalo s trojročnými prípravnými opatreniami, ktorých cieľom je podporiť vytvorenie priaznivých podmienok a prostredia na zlepšenie európskych vedeckých, technologických a priemyselných kapacít a na overenie pôdy pre rozsiahly európsky program výskumu bezpečnosti, ktorý by mal byť spustený v roku 2007. Prípravne opatrenia zahŕňajú 5 kľúčových oblastí výskumu, vrátane boja proti terorizmu.

V rámci viacročného európskeho programu výskumu bezpečnosti, ktorý nadväzuje na prípravné opatrenia, by sa uskutočnil špecifický technologický výskum, ktorý by zohľadnil potreby

konečného užívateľa. Komisia v rámci Siedmeho rámcového programu o výskume a technickom rozvoji uverejnila výzvu na predkladanie návrhov pre výskum v oblasti nanotechnologických prístupov na rozvoj dokonalejších bezpečnostných systémov, vrátane detektorov výbušnín.

4.9. Spolupráca pri uplatňovaní práva v oblasti strelných zbraní

V oblasti zlepšovania spolupráce pri uplatňovaní práva v boji proti nezákonným strelným zbraňam sa uskutočnilo viacero iniciatív, ktorých výsledky sa ukážu v roku 2005. Europol začne v rámci programu svojej protiteroristickej jednotky zameraného proti šíreniu zbraní poskytovať členským štátom operatívnu spoluprácu pri vyšetrovaní a rozširovať strategické výrobky. Europol sa v súčasnosti zaoberá vypracovaním realizačnej štúdie v oblasti nezákonného obchodovania so strelnými zbraňami, ktorej cieľom je stanoviť, či by bolo v roku 2005 možné začať s analýzou v oblasti nezákonných strelných zbraní. Zlepšenie kapacít EÚ v oblasti sledovania nezákonných strelných zbraní tvorí navyše súčasť pracovného programu Europolu na rok 2005.

Mohlo by sa zväziť vypracovanie právneho nástroja, ktorý by stanovil spoločné normy pre ohlasovanie zadržaných alebo opätovne získaných strelných zbraní používaných pri trestnej činnosti, či ohlasovanie strelných zbraní, ktoré boli použité na iné účely, alebo ktoré sa stratili či boli ukradnuté. Umožnilo by to výmenu informácií na účely vyšetrovania a vytvorenie spoločného menovateľa pre metódu analýzy informácií.

4.10. Strelné zbrane – režim udeľovania dovozných a vývozných licencií a iné aspekty uplatňovania protokolu OSN

Po ukončení procesu vnútorných konzultácií s členskými štátmi a zúčastnenými stranami predloží Komisia do roku 2007 návrh na nariadenie Rady o systéme udeľovania dovozných a vývozných licencií pre strelné zbrane.

Cieľom tohto nariadenia bude implementácia článku 10 **Protokolu OSN proti nezákonnej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, ich súčasťami a komponentmi a strelivom** do právnych predpisov Spoločenstva. Keďže implementácia tohto protokolu pokrýva širokú škálu otázok, ako clá, obchod, výbušniny, vnútorný trh a vonkajšie vzťahy, návrh náležitým spôsobom zohľadní všetky tieto faktory.

Komisia v roku 2005 navrhne aj technickú úpravu smernice 91/477⁶ s cieľom zahrnúť príslušné ustanovenia vyžadované na základe protokolu v súvislosti s prevodmi zbraní spadajúcimi pod smernicu v rámci Spoločenstva, a najmä článku 10 rovnakého protokolu týkajúceho sa všeobecných požiadaviek udeľovania vývozných, dovozných a tranzitných licencií a systému udeľovania povolení. Funkčný systém udeľovania vývozných a dovozných licencií bude slúžiť ako dôležitý nástroj kontroly a monitorovania vývozu strelných zbraní z EÚ a dovozu do nej, a týmto spôsobom prispeje k mechanizmu predchádzania terorizmu a jeho vyšetrovania.

Zdokonalenie vývozného a dovozného režimu predstavuje však len jeden z prvkov predchádzania nezákonnému obchodovaniu so strelnými zbraňami a musí byť vnímaný v kontexte účinného spravovania hraníc, vrátane aktívnej susedskej politiky v tejto oblasti.

⁶ Smernica Rady 91/477/EHS z 18. júna 1991 o kontrole získavania a vlastnenia zbraní.